

Republika e Kosovës
Republika Kosovo • Republic of Kosovo

Institucion i Avokatit të Popullit
Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Instituton

Nr./Br./No. 159/2017

Nr./fali/Gr.str./Nr.pg. 07/02/17

Data/Datum/Date: 07/02/17

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucion i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

Prishtinë, më 7 shkurt 2017

RAPORT

I

MEKANIZMIT KOMBËTAR PËR PARANDALIMIN E TORTURËS AVOKATI I POPULLIT

përkitazi me monitorimin
në

Qendrën e Mbajtjes për të Huajt në Vranidoll

- Për: Z. Skender Hyseni, ministër
Ministria e Punëve të Brendshme
- Z. Shpend Maxhuni, drejtor i përgjithshëm
Policia e Kosovës
- Z. Valon Krasniqi, drejtor
Departamenti për Shtetësi, Azil dhe Migracion
MPB
- Z. Kushtrim Haliti, drejtor
Qendra e Mbajtjes për të Huajt në Vranidoll

Në pajtim me nenin 135, paragrafi 3 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 17 të Ligjit 05/L-019 të Ligjit për Avokatin e Popullit, Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës i Avokatit të Popullit ka vizituar Qendrën e Mbajtjes për të Huajt në Vranidoll.

Datat e vizitës dhe përbërja e grupit monitorues

1. Në pajtim me nenin 17 të Ligjit 05/L-019 të Ligjit për Avokatin e Popullit, Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës (në tekstin e mëtejmë “MKPT”) i Avokatit të Popullit më datë 7 dhe 12 dhjetor ka vizituar Qendrën e Mbajtjes për të Huajt (në tekstin e mëtejmë QMH) në Vranidoll. Grupi monitorues përbëhej nga një juristë dhe një psikologe.

Qendra e Mbajtjes për të Huajt

2. QMH u hap në qershor të vitit 2015 dhe funksionon në kuadër të Departamentit për Shtetësi, Azil dhe Migrim (DSHAM) të Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB). Sipas nenit 2 të Rregullores (MPB) nr. 03/2014 për Funksionimin e Qendrës për Mbajtjen e të Huajve (në tekstin e mëtejmë “Rregullorja”), në këtë qendër vendosen të huajt të cilët janë subjekt i largimit me forcë, si dhe të huajt për të cilët konsiderohet se e cenojnë sigurinë publike, me qëllim të vërtetimit të identitetit të tyre dhe për arsyen tjetra. Kapaciteti i kësaj Qendre është 76 persona.

Bashkëpunimi me MKPT gjatë vizitës

3. Gjatë vizitës në QMH, personeli i Qendrës i ofroi MKPT bashkëpunim të plotë. Ekipi pa vonesa pati qasje në të gjitha hapësirat e Qendrës. Ekipit i'u siguruan të gjitha informatat e nevojshme për të kryer detyrën. Gjatë vizitës në QMH nuk kishte të huaj të vendosur.

Keqtrajtimi

4. Gjatë vizitës së MKPT në Qendër nuk kishte të huaj. MKPT ka kontrolluar dosjet e disa të huajve. Gjatë kontrollit të regjistrave dhe dosjeve të personave të akomoduar në këtë qendër, MKPT ka vërejtur se në shtator të vitit 2015 një shtetas iranian I.P kishte parashtruar ankesë me shkrim duke pretenduar se ishte keqtrajtuar fizikisht nga rojet e sigurisë. Sipas zyrtarëve të Qendrës, rasti ishte hetuar nga Policia e Kosovës. Lidhur me këtë, **MKPT ka kërkuar nga Policia e Kosovës të njoftohet me rezultatin e hetimit të ankesës së shtetasit Iranian.**
5. Policia e Kosovës më 15 dhjetor 2016 e njoftoi MKPT se rasti në fjalë është hetuar nga Policia e Kosovës. Pas përfundimit të hetimeve, më 11 nëntor 2015 Policia e Kosovës ushtroi kallëzim penal në Departamentin e Përgjithshëm të Prokurorisë Themelore në Prishtinë.

Garancitë kundër keqtrajtimit

6. Bazuar në dispozitat e ligjit për të huajt, i huaji i cili vendoset në Qendër njoftohet në formë të shkruar, në njëren nga gjuhët zyrtare dhe në gjuhën angleze, për ndalimin në Qendrën e Mbajtjes, i cili përmban arsyen e ndalimit, afatet e ndalimit, të drejtën të sigurojë mbrojtjen ligjore të tij, si dhe të kontaktojë me të afërmët e vet”.¹ **MKPT, bazuar në dokumentacionin e kontrolluar, ka vërejtur se këto të drejta u respektohen të huajve në Qendër. Megjithatë, meqenëse nuk kishte të huaj gjatë vizitës, MKPT nuk e kishte rastin të intervistojë të huajt dhe të marrë pohimet e tyre lidhur me këto të drejta.**

¹ Ligji 04/L-219 për të Huajt, paragrafi 108.

7. Më tej, nen 114 paragrafi 3 i Ligjit për të Huajt përcakton të drejtën e të huajit për të njoftuar përfaqësuesin diplomatik apo konsullor lidhur me ndalimin e tij. MKPT u njoftua nga zyrtarët e Qendrës se në disa raste hasin në vështirësi për shkak se shtetet nga janë disa të huaj nuk e njohin Republikën e Kosovës si shtet të pavarur dhe nuk kanë vendosur marrëdhënie diplomatike me Kosovën. **Bazuar në dokumentacionin e shfletuar gjatë vizitës, Qendra të huajve ua ka ofruar mundësinë për të njoftuar ambasadat apo konsullatat e shteteve nga ata vijnë.**
8. Sipas Rregullores dhe Ligjit për të Huajt, i huaji i vendosur në këtë Qendër ka të drejtat në vijim: informimi lidhur me të drejtën e ankimit për ndalimin në Qendër, të drejtën lidhur me ndihmën juridike falas, të drejtën për përkthyesin në gjuhën e tij ose në një gjuhën të cilën ai/ajo e kuption, të drejtën për të komunikuar me organet dhe organizatat relevante vendore apo ndërkombëtare, si dhe me organizatat jo-qeveritare.²
9. **MKPT u njoftua se të huajve në këtë Qendër, ndihmën juridike falas ua ofron Zyra e Komisariatit të Lartë për Refugjatë (UNHCR). Po ashtu, rregullorja në fuqi u ofron qasje në çdo kohë Avokatit të Popullit dhe disa organizatave tjera relevante ndërkombëtare. Nga dokumentet e kontrolluara MKPT ka vërejtur se në QMH kanë qasje edhe organizatat vendore jo-qeveritare.**
10. Më tej, sipas kësaj Rregulloreje, me rastin e pranimit të të huajit në Qendër, zyrtari i Qendrës e informon të huajin për rregullat në qendër. Qendra duhet të sigurojë broshurat informative në gjuhë të huaja për të drejtat dhe detyrimet e të huajit i cili vendoset në Qendër. **MKPT, bazuar në dokumentacionin e kontrolluar, ka vërejtur se Qendra posedon broshura në gjuhë të ndryshme me qëllim të njoftimit të të huajve për të drejtat e tyre.**
11. Standardet e Komitetit Evropian për Parandalim të Torturës lidhur me ndalimin e të huajve përcaktojnë, se në kuadër të garancive kundër keqtrajtimit i huaji duhet të ketë të drejta të njëjtë si të gjitha kategoritë e personave tjëre të ndaluar, gjë që nënkupton se ata kanë të drejtë që nga momenti i ndalimit të njoftojnë personin sipas përzgjedhjes së tyre për situatën e tyre dhe të kenë qasje në shërbime mjekësore, avokat, të drejtë që të njoftohen për pozitën e tyre ligjore në gjuhën të cilën ata e kuptionë dhe nëse është e domosdoshme t'i sigurohet përkthyesi. **MKPT është njoftuar nga Qendra se MPB posedon listën e përkthyesve të cilët ofrojnë shërbime përkthimi edhe në gjuhët tjera të të huajve përvèç shërbimeve në gjuhën angleze.** Bazuar në të dhënrat në dosjet personale të të huajve të akomoduar në Qendër përgjithësisht këto të drejta respektohen nga autoritetet relevante.
12. MKPT ka vërejtur se në të gjitha korridoret e Qendrës operojnë kamerat e sigurisë të cilat janë vazhdimisht operacionale. Në raportin për vizitën në Irlandë në vitin 2010, KPT konsideroi ekzistimin e kamerave të sigurisë si një nga garancitë kundër keqtrajtimit fizik në qendrat ku mbahen personat e privuar lirie.³

Kushtet materiale

13. Gjatë vizitës në Qendër, MKPT ka vizituar dy objektet ku mbahen të huajt, përfshirë të gjitha hapësirat siç janë dhomat e intervistimit, dhomat e izolimit, dhomat e fjetjes, dhomat familjare, dhomat e aktiviteteve për të rritur, të cilat ishin të pajisura me TV, letra, shah si dhe në një kënd ishte biblioteka me një numër të vogël të librave, dhomën e

² Neni 9 i Rregullores (MPB) nr. 03/2014 për Funksionimin e Qendrës për Mbajtjen e të Huajve.

³ Raporti i KPT për vizitën në Irlandë në vitin 2010, publikuar në vitin 2011, paragrafi 18.

aktiviteteve për fëmijë të pajisur me lodra dhe të dizajnuar sipas standardeve, dhomën ku ju mundësohej kryerja e aktiviteteve fetare, kuzhinën e cila ishte e kompletuar me orendi, si dhe një lavanteri të pajisur mjaftueshmë për kapacitetin e Qendrës. Të gjitha dhomat ofronin akomodim të denjë, ngrohje, pastërti dhe ndriçim të mjaftueshmë natyral. Qendra ofronte banja të përshtatshme dhe ujë të ngrohtë pa ndërprerë ku të huajt e akomoduar mund të pastrohen sa herë që të duan. **Në përgjithësi, MKPT konsideron se Qendra i plotëson të gjitha kushtet për akomodim të personave të huaj.**

Regjimi

17. Neni 24, parografi 1 përcakton se çdo i huaj i ndaluar në Qendër ka të drejtë në ajrosje së paku dy (2) orë në ditë në mjediset e jashtme të Qendrës. Për arsyen shëndetësore udhëheqësi i qendrës mund të zgjasë kohën e ajrimit. Më tej neni 24 parografi 3 përcakton se gjatë kohës së ajrimit mund të zhvillohen aktivitete kulturore dhe sportive. Megjithatë, MKPT ka vërejtur se Qendra ka një fushë të vogël sportive e cila nuk është e pajisur me elementet përcjellëse ku të huajt do të mund të merreshin me aktivitete konkrete sportive, siç janë basketbolli, futbolli dhe lojëra të tjera sportive. **MKPT inkurajon autoritet relevant të shtojnë përpjekjet e tyre për ofruar mundësitet për aktivitete konkrete sportive për të huajt në këtë Qendër.**

Kujdesi shëndetësorë

18. Standardet e përcaktuara nga KPT lidhur me të drejtat e të ndaluarit të huaj përcaktojnë të drejtën për të pasur shërbimin e një mjeku si e drejtë themelore dhe një nga garancitë kundër keqtrajtimit. MKPT u njoftua se shërbimet mjekësore të huajve në këtë qendër u ofrohen nga Qendra e Mjekësisë Familjare në Prishtinë dhe Qendra Klinike Universitare. Neni 10 i Rregullores (Ekzaminimi mjekësor) shprehimisht përcakton se personeli profesional mjekësor kryen ekzaminimin e përgjithshëm mjekësorë të të huajve pas vendosjes së tyre në këtë qendër. Rregullorja më tej parashev se të gjithë të huajve të moshës mbi pesë vjeçare duhet t'u bëhet testi i tuberkulozes dhe në kuadër të kësaj duhet t'u bëhet rëntgeni i mushkërive.
19. Lidhur me të huajt me aftësi të kufizuara mendore të cilët manifestojnë simptoma të çrregullimeve mendore, Rregullorja parashev se duhet të sigurohet trajtimi psikologjik dhe këshillim profesional mjekësor. Sipas rregullores, këto shërbime mund të ofrohen nga Organizatat Jo-Qeveritare relevante në bazë të kërkesës nga i huaji. **MKPT gjatë vizitës u njoftua se të huajve të vendosur në këtë Qendër nuk u bëhen ekzaminime të përgjithshme mjekësore, përvçë nëse ata e kërkojnë një gjë të tillë. MKPT është e mendimit se ekzaminimi i përgjithshëm i të huajve me rastin e pranimit të tyre në këtë Qendër është shumë i rëndësishëm për shkak të detektimit të hershëm të sëmundjeve siç janë tuberkulozi, hepatiti, HIV AIDS, gjë që do të parandalonte përhapjen e sëmundjeve të tilla.**
20. MKPT ka vërejtur se të gjitha të dhënat lidhur me shërbimet e ofruara mjekësore ndaj të huajit mbahen në dosjen e tij/saj personale.

Çështje të tjera

Personeli i Qendrës së Mbajtjes për të Huajt

21. Personeli i Qendrës përbëhet nga udhëheqësi, zyrtarja për regjistrim dhe pranim të të huajve dhe personeli i sigurimit.

Masat shtrënguese

22. Rregullorja përcakton se në rastet kur i huaji me sjelljen e tij përbën rrezik për vetën, për të huajt tjerë në qendër, personelin e Qendrës, personat e tretë, sigurinë dhe rendin, si dhe të mirat materiale të Qendrës, mund të ndërmerren masat si në vijim: përdorimi i forcës fizike e cila duhet të jetë proporcionale dhe e ligjshme. Kjo masë është masa e fundit e cila përdoret vetëm nëse dështojnë masat tjera. Po ashtu, Rregullorja parashevë se në kuadër të këtyre masave mund të bëhet edhe prangosja e duarve dhe këmbëve.⁴

Masat disiplinore

23. Sipas Rregullores, masat disiplinore të cilat mund t'i shqiptohen të huajit janë: vërejtja me gojë apo me shkrim, detyrimi për mirëmbajtjen dhe pastrimin e Qendrës, heqja e të drejtës për aktivitete të lira, rekreacion, TV, internet, heqja e të drejtës për aktivitete kulturore dhe sportive në kohëzgjatje deri në 5 ditë dhe izolimi deri në 48 orë.

24. Gjatë kontrollit të dokumentacionit, MKPT ka vërejtur se deri më tanë në dy raste ishte shqiptuar masa e izolimi. Në rastin e të huajit I.P (shtetas i Republikës së Iranit), në dosjen e tij personale MKPT ka vërejtur se ai ishte ankuar për keqtrajtim fizik nga rojet e sigurisë. Rasti ishte hetuar edhe nga Policia e Kosovës.

Kontakti me botën e jashtme

25. KPT konsideron se të ndaluarit e huaj duhet të kenë çdo mundësi për të qenë në kontakt të mirëfilltë me botën e jashtme, (përfshirë mundësitë për të bërë telefonata dhe për të pranuar vizita) dhe liria e tyre e lëvizjes brenda qendrës së mbajtjes duhet të kufizohet sa më pak që kjo të jetë e mundur. Rregullorja përcakton se i huaji në këtë qendër ka të drejtë të mbajë korrespondecë, të pranojë pako dhe sende të tjera.⁵

26. Po ashtu, Rregullorja përcakton se i huaji ka të drejtë të bëjë telefonata sipas nevojës në kohëzgjatje prej 5 minutash duke filluar nga ora 09:00 deri në ora 16:00.⁶ Sipas Rregullores të huajve u mundësohen edhe thirrjet nga jashtë. Të huajve të vendosur në Qendër u lejohen edhe vizitat.⁷

Procedurat e pranimit

27. Neni 7 i Rregullores përcakton se pranimi në Qendër bëhet bazuar në urdhrin për ndalimin të huajit në Qendër i cili nxirret nga DMH. Me rastin e dorëzimit të të huajit në Qendër, DMH duhet të dorëzojë: urdhrin për ndalim në Qendër, urdhrin për largim me forcë, si dhe urdhri për largim vullnetar nëse është nxjerrë, raportin e zyrtarit policor duke

⁴ Neni 46 i Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.

⁵ Neni 25 i Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.

⁶ Neni 26 i Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.

⁷ Neni 27 i Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.

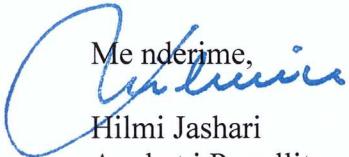
përfshirë edhe vlerësimin e rrezikshmërisë, vërtetimin për dokumentet dhe gjësendet e sekuestruara, si dhe dokumentet dhe gjësendet e sekuestruara. Më tej, sipas Rregullores Qendra e konfirmon pranimin e të huajit në Qendër përmes fletëpranimit.⁸

Procedura e parashtrimit të ankesave

28. Sistemi efektiv i parashtrimit të ankesave është garancia themelore kundër keqtrajtimit në burgje dhe qendra të paraburgimit. Personat e vendosur në këto qendra duhet të kenë mundësi për të parashtruar ankesë brenda Qendrës dhe që në mënyrë konfidenciale t'u mundësohet qasja tek autoriteti i duhur.
29. Neni 19 i Rregullores përcakton se të huajt kanë të drejtë ankesë tek udhëheqësi i Qendrës lidhur më kushtet e pranimit në Qendër dhe sjelljet e personelit. Ankesa dërgohet në DSHAM, brenda 7 ditësh. Më tej Rregullorja përcakton se në Qendër vendoset kutia e ankesave e cila administrohet nga Qendra. Një kuti e ankesave vendoset dhe administrohet nga Institucioni i Avokatit të Popullit.⁹
30. MKPT ka vërejtur se në dispozicion të të huajve në Qendër është një kuti e ankesave e vendosur nga Qendra. Po ashtu, gjatë vizitës MKPT ka vendosur kutinë e ankesave në të cilën mund të kenë qasje vetëm personeli i Institutonit të Avokatit të Popullit dhe ekipi i MKPT, gjë që për ankuesit ofron konfidencialitet në parashtrimin e ankesës.

Prandaj, bazuar në të gjeturat gjatë vizitës, MKPT u rekomandon autoritetet e relevante që:

- **Të huajve të akomoduar në Qendrën e Mbajtjes për të Huajt t'u bëhen kontrollle mjekësore me rastin e pranimit me qëllim të detektimit të hershëm të sëmundjeve siç janë tuberkulozi, hepatiti dhe HIV AIDS.**

Me ndërime,
Hilmi Jashari
Avokat i Popullit

⁸ Neni 7 i Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.

⁹ Neni 19 paragrafët 2 dhe 3 të Rregullores për Qendrën e Mbajtjes për të Huajt.